

До спеціалізованої вченої ради К 17.127.07
Класичного приватного університету
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського 70-б.

В І Д Г У К

офіційного опонента на дисертацію **Олега Юрієвича Баличева «Спеціальні види співучасті у тероризмі за кримінальним законодавством України»**, представленої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук (доктора філософії) за спеціальністю 12.00.08 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право» (081 – Право). Класичний приватний університет, Запоріжжя, 2019. 227 с.

Обґрунтування актуальності теми дослідження. На сьогодні тероризм розглядається як одна з найнебезпечніших за масштабами та наслідками соціально-негативних проблем, з якою зіштовхнулося людство. У ХХІ ст. така проблеми набула стрімких тенденцій до збільшення й отримала іменування "чума ХХІ століття". Тероризм загрожує національній безпеці багатьох країн світу, негативно впливаючи на життєдіяльність і функціонування громадян, суспільства та держави, призводячи до важких політичних, економічних і психологічних наслідків. Сучасний тероризм можна охарактеризувати як складне та багаторівневе явище дійсності, що посягає на різноманітні сфери життєдіяльності людей і породжує неспокій, стурбованість суспільства за сьогодення й майбуття.

Для України найвагоміша терористична загроза виникає через агресивну протиправну діяльність РФ, яка спрямована на дестабілізацію нашої держави та підтримку диверсійно-терористичних діянь квазідержавних утворень "ДНР" і "ЛНР". У звіті TheGlobalTerrorismIndex за 2018 р. Україна посідала 11 місце з 7,1 бала. Зауважимо, що у 2014 р. Україна (з початком російської агресії) перемістилася з 51 на 12 місце, а у 2015 р. — на 11 місце серед 163 країн. З 2017 р. Україна увійшла до групи країн із "високим" рівнем впливу тероризму поряд з такими державами світу, як Сомалі, Індія, Лівія, Туреччина, Єгипет, Судан та ін. В умовах сьогодення основними терористичними загрозами та чинниками, які впливають на безпекову ситуацію в Україні є: відкрита агресія з боку РФ; диверсійно-терористична діяльність квазідержавних утворень "ДНР" і "ЛНР", розвідувально-підривна діяльність іноземних спеціальних служб; існування антиукраїнських інформаційно-пропагандистських компаній; функціонування міжнародних терористичних і релігійно-екстремістських організацій; поширення незаконного обігу зброї, боєприпасів і вибухових речовин; терористичні прояви з використанням засобів ураження; анонімні повідомлення про мінування, що створюють загрозу безпеці громадян; протести етнічних верств населення тощо.

Підкреслюючи актуальність теми автор обґрунтовано вказує, що на

сучасному етапі розвитку нашої держави, Україна є країною з підвищеним рівнем терористичної загрози. Відповідно до даних Генеральної прокуратури України за останній час суттєво збільшилась кількість вчинюваних терористичних актів у Донецькій області (на 57,3 %), що зумовило зростання числа таких злочинів загалом у державі на 22,3 %. Збільшився показник щодо фактів створення терористичної групи чи терористичної організації: Харківська область – у 2,7 рази, Запорізька – у 2 рази, Луганська – на 34,3 % більше. Кількість фактів фінансування тероризму зросла у місті Києві (з 7 до 11, тобто на 57,1 %) (с. 10 дис.).

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію «Спеціальні види співучасті у тероризмі за кримінальним законодавством України» виконано в межах науково-дослідної роботи Класичного приватного університету «Кримінально-правове, кримінологічне та кримінально-виконавче забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина» (державний реєстраційний номер 0110U003958) та «Вплив правової інтеграції на кримінально-правову, кримінально-виконавчі системи та запобігання злочинності в Україні» (державний реєстраційний номер 0116U008203). Тему дисертації затверджено вченою радою КПУ (протокол № 3 від 18 листопада 2015 р.) (с. 12 дис.).

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження автор ставить проведення комплексного кримінально-правового дослідження проблем кваліфікації терористичних злочинів і кримінальної відповідальності за них, та розробка пропозицій, спрямованих на вдосконалення відповідних кримінально-правових норм, а також практики їх застосування. Для досягнення зазначеної мети дисертантом анонсовані такі завдання: з'ясувати стан наукової розробки проблеми щодо визначення тероризму; дослідити поняття та ознаки тероризму у доктрині кримінального права; визначити сутність та природу тероризму; охарактеризувати об'єкт злочинів, передбачених статтями 258 – 258-5 КК України; дослідити предмет злочинів, передбачених статтями 258 та 258-5 КК України; надати характеристику об'єктивній стороні злочинів, передбачених статтями 258 – 258-5 КК України; розкрити суб'єктивні ознаки злочинів, передбачених статтями 258 – 258-5 КК України; розробити пропозиції щодо удосконалення законодавства про кримінальну відповідальність за терористичні злочини (с. 12-13 дис.).

Об'єктом і предмет дослідження. Об'єктом дослідження дисертант вважає суспільні відносини, які виникають у зв'язку з вчиненням терористичних злочинів, предметом – спеціальні види співучасті у тероризмі за кримінальним законодавством України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій дисертації. Насамперед ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій зумовлений методологічною основою дослідження, що застосовує дисертант та полягає у комплексі загальнонаукових та спеціальних методів. Діалектичний метод використовувався у всіх підрозділах дослідження; історико-правовий –

сприяв дослідженню становлення відповідальності за терористичні злочини та наукових поглядів на проблему тероризму; *методи дедукції та індукції, аналізу та синтезу* дозволили визначити структурно-логічну схему дисертаційного дослідження; *системний метод* допоміг дослідити терористичні злочини в безпосередньому зв'язку з іншими інститутами кримінального права (співучасть, кримінальна відповідальність та покарання, звільнення від кримінальної відповідальності та покарання); *системно-структурний* метод уможливив комплексне дослідження поняття та ознак тероризму, терористичних злочинів, терористичної діяльності, злочинів терористичної спрямованості та злочинів, пов'язаних з тероризмом; *порівняльно-правовий* метод застосовувався при розгляді міжнародного законодавства, що дало можливість внести пропозиції щодо вдосконалення чинного КК України та інших нормативних актів, спрямованих на протидію тероризму; *логіко-граматичний* метод сприяв визначенню понятійного апарату досліджуваної проблеми; *формально-логічний* метод використовувався при аналізі положень статей 258 – 258-5 КК України з огляду на додержання правил законодавчої техніки та для тлумачення ознак передбачених ними складів злочинів; *формально-юридичний* – для аналізу положень вітчизняного та міжнародного законодавства; *догматичний* – при аналізі та узагальненні наукових позицій щодо правового регулювання тероризму; *герменевтичний метод* використовувався при тлумаченні наукових понять теорії кримінального права та положень чинного кримінального законодавства (с. 13-14 дис.).

Емпіричну базу дослідження становлять: матеріали опублікованої судової практики (усього вивчено і проаналізовано 115 судових рішень з 2014 р. по 2019 р.) та електронного реєстру судових рішень, статистичні дані Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України (з 2014 р. по 2019 р.).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним з перших в Україні комплексним дослідженням терористичних злочинів. У процесі наукового дослідження дисертантом сформульовано ряд положень, висновків та пропозицій. Дисертант вважає, що ним *вперше*: здійснено системний аналіз злочинів терористичної спрямованості; доведено, що додатковим обов'язковим об'єктом терористичного акту є психічна недоторканність особи (осіб); обґрунтовано, що предметом злочину, передбаченого ст. 258-5 КК України «Фінансування тероризму» можуть виступати ліквідні активи; – запропоновано в диспозиції ст. 258 КК України «Терористичний акт» замість визначення «вчинення вибуху» використовувати більш широке поняття «застосування вибухових речовин або пристроїв»; запропоновано: доповнити КК України Розділом IX-1 «Терористичні злочини» та нові редакції статей КК України, які передбачають відповідальність за вчинення злочинів терористичної спрямованості. Певний комплекс наукових положень спрямовані на удосконалення та подальший розвиток науки кримінального права та кримінального законодавства (с. 15-17 дис.).

Структурно дисертація «Спеціальні види співучасті у тероризмі за кримінальним законодавством України» складається зі вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (220 найменувань) і трьох додатків (5 сторінок). Загальний обсяг дисертації – 227 сторінок, з них основний текст – 201 сторінка.

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми дисертації; вказано на зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження; окреслено наукову новизну й практичне значення одержаних результатів; наведено дані щодо апробації та публікацій (с. 10-19 дис.).

Розділ 1 «Поняття, ознаки, сутність та природа тероризму» складається з трьох підрозділів. У підрозділі 1.1. «Визначення правової категорії «тероризм»: стан наукового дослідження проблеми» досліджується становлення відповідальності за терористичні злочини в Україні та стан наукового дослідження проблеми тероризму. У підрозділі 1.2. «Поняття та ознаки тероризму у доктрині кримінального права» наголошується на тому, що тероризм є складним та багатогранним за своєю природою поняттям, яке використовується як в широкому так і в вузькому розумінні. У підрозділі 1.3. «Сутність та правова природа тероризму» визначено, що термін «тероризм», відносно понять «терористична діяльність», «злочини терористичної спрямованості», «злочини, пов'язані з тероризмом», виступає як родовий та охоплює їх (с. 20-113 дис.).

Розділ 2 «Об'єктивні та суб'єктивні ознаки терористичних злочинів» складається з трьох підрозділів. У підрозділі 2.1. «Об'єкт та предмет терористичних злочинів» зауважується на тому, що терористичні злочини є багато об'єктивними. Наведено додаткові аргументи того, що родовим об'єктом, а також – основним безпосереднім об'єктом терористичних злочинів виступає громадська безпека. У підрозділі 2.2. «Об'єктивна сторона терористичних злочинів» досліджено проблеми визначення поняття «зброя» та уточнено її ознаки. У підрозділі 2.3. «Суб'єктивні ознаки терористичних злочинів» детально розглянуто загальні положення щодо суб'єктивної сторони таких злочинів та суб'єкту їх вчинення. Аналіз змісту статей 258 – 258-5 КК України, дозволяє стверджувати, що суб'єктивна сторона злочинів, передбачених ними, характеризується виною виключно у формі прямого умислу. Розглянуто проблеми визначення суб'єкту злочинів, передбачених статтями 258 – 258-5 КК України. Запропоновано встановити вік кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ст. 258-3 КК з чотирнадцяти років (с. 114-191 дис.).

Розділ 3 «Кримінальна відповідальність за терористичні злочини та проблеми їх кваліфікації» складається з трьох підрозділів. У підрозділі 3.1. «Відмежування терористичних злочинів від суміжних складів злочинів». У підрозділі 3.2. «Підстави, передумови та умови звільнення від кримінальної відповідальності за терористичні злочини» визначаються загальні принципи, сутність та види звільнення від кримінальної відповідальності, передбачені ч. 6 ст. 258, ч. 2 ст. 258-3, ч. 4 ст. 258-5 КК України. У підрозділі 3.3. «Шляхи

вдосконалення закону про кримінальну відповідальність за терористичні злочини» винайшли своє теоретичне вирішення питання в теорії кримінального права та правозастосовній практиці щодо кримінально-правової характеристики та проблем кваліфікації терористичних злочинів, які є дискусійними у юридичній науці та не розв'язаними на законодавчому рівні (с. 192-227 дис.).

У висновках до дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукового завдання, що полягає в розв'язанні проблемних питань щодо кримінально-правової характеристики та проблем кваліфікації терористичних злочинів, як спеціальних видів співучасті у вчиненні терористичного акту або інших видів терористичної діяльності.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що наведені в роботі висновки та пропозиції можуть бути використані в: науково-дослідній сфері як теоретичне підґрунтя для подальших кримінально-правових досліджень тероризму; правотворчій діяльності при подальшому вдосконаленні законодавства України щодо кримінальної відповідальності за терористичні злочини; правозастосовній практиці як рекомендації щодо вдосконалення практичної правозастосовної діяльності у частині кримінально-правової кваліфікації терористичних злочинів (довідка упровадження результатів дослідження в роботу Дніпровського відділу поліції ГУНП в Запорізькій області № 127 від 12.02.2019 р.); навчальній сфері при викладанні навчальних дисциплін кримінально-правового спрямування (довідка впровадження результатів дослідження в навчальний процес Класичного приватного університету № 114 від 11.02.2019 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація О.Ю. Баличева «Спеціальні види співучасті у тероризмі за кримінальним законодавством України» виконано здобувачем самостійно, викладені у дисертації положення, що виносяться на захист, розроблені ним особисто й певна частина з них опубліковані у вигляді наукових статей та тезах на науково-практичних конференціях.

Апробація матеріалів дисертації. Дисертація «Спеціальні види співучасті у тероризмі за кримінальним законодавством України» обговорювалась та схвалена на спільному з'їзді кафедр кримінального права та кримінального процесу і криміналістики Класичного приватного університету. Основні положення й висновки дослідження оприлюднені на чотирьох науково-практичних конференціях, а саме: «Людина і закон: публічно-правовий вимір» (м. Дніпро, 2016 р.); «Сучасні проблеми правової системи та державотворення в Україні» (м. Запоріжжя, 2019 р.); «Пріоритетні напрямки розвитку правової системи України» (м. Львів, 2019 р.); «Права людини та проблеми організації і функціонування публічної адміністрації в умовах становлення громадського суспільства в Україні» (м. Запоріжжя, 2018 р.).

Відзначаючи актуальність дисертації О.Ю. Баличева «Спеціальні види співучасті у тероризмі за кримінальним законодавством України» новизну та оригінальність дослідження щодо протидії спеціальним видам співучасті у

тероризмі за кримінальним законодавством, все ж таки необхідно відмітити, що окремі положення, висновки, рекомендації рецензованої дисертації є суперечливими та/або дискусійними.

До суттєвих суперечливих та/або дискусійних положень, висновків, рекомендацій дисертації О.Ю. Баличева відносяться, на наш погляд, такі:

1) У вступі до дисертації спостерігається певна неузгодженість щодо задекларованих предмету, мети та завдань дослідження (с. 12-13 дис.). Так, предметом дослідження дисертант визначає спеціальні види співучасті у тероризмі за кримінальним законодавством України (с. 13 дис.), метою дослідження - проведення комплексного кримінально-правового дослідження проблем кваліфікації терористичних злочинів і кримінальної відповідальності за них, та розробка пропозицій, спрямованих на вдосконалення відповідних кримінально-правових норм, а також практики їх застосування (с. 12 дис.), а для досягнення зазначеної мети поставлено такі *завдання*: з'ясувати стан наукової розробки проблеми щодо визначення тероризму; дослідити поняття та ознаки тероризму у доктрині кримінального права; визначити сутність та природу тероризму; охарактеризувати об'єкт злочинів, передбачених статтями 258 – 258-5 КК України; дослідити предмет злочинів, передбачених статтями 258 та 258-5 КК України; надати характеристику об'єктивній стороні злочинів, передбачених статтями 258 – 258-5 КК України; розкрити суб'єктивні ознаки злочинів, передбачених статтями 258 – 258-5 КК України; охарактеризувати проблеми реалізації кримінальної відповідальності за терористичні злочини; дослідити підстави та умови звільнення від кримінальної відповідальності за терористичні злочини; розробити пропозиції щодо удосконалення законодавства про кримінальну відповідальність за терористичні злочини (с. 12-13 дис.). Вочевидь, мета та завдання сформульовані таким чином, що за об'ємом кримінально правового масиву (ст.ст. 258 – 258-5 КК України) вони значно перевищують предмет дослідження. Така постановка питання потребує пояснення дисертанта в процесі захисту роботи;

2) Певні зауваження торкаються визначення наукової новизни в частині положень, висновків та пропозицій, які дисертант вважає, що ним вони здійснені уперше. Так, в роботі вказано, що ним вперше здійснено системний аналіз злочинів терористичної спрямованості (с. 15 дис.). В цьому твердженні є певне перебільшення. Так, тільки за останні три роки було проведено декілька науково-практичних конференцій, які безпосередньо присвячувалися комплексному, системному аналізу злочинів терористичної спрямованості, серед них: Протидія терористичній діяльності : міжнародний досвід і його актуальність для України : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (30 вересня 2016 року). – К.: Національна академія прокуратури України, 2016. – 432 с.; Резнікова О.О., Місюра А.О., Дрьомов С.В. та інші : Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналіт. доповідь / Резнікова О.О., Місюра А.О., Дрьомов С.В., Войтовський К.С.; за заг. ред. О.О. Резнікової. – К.: НІСД, 2017. – 160 с.; Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність

для України: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (15 грудня 2017 року). / уклад.: Севрук Ю.Г., Попов Г.В., Лісова Н.В. – Київ: Національна академія прокуратури України, 2018. – 430 с;

3) Близькими за змістовним навантаженням виглядають підрозділ 1.2 «Поняття та ознаки тероризму у доктрині кримінального права» (с. 50-71 дис.) та підрозділ 1.3. «Сутність та правова природа тероризму» (с. 71-95 дис.), в яких досліджується одне й теж саме соціально-правове явище «тероризму» та наголошується на тому, що тероризм є складним та багатограним за своєю природою поняттям, яке використовується як в широкому так і в вузькому розумінні. Разом із тим, дослідження правової природи «тероризму», на наш погляд, знаходиться поза межами предмету дисертаційного дослідження оскільки не формує окремих спеціальних видів співучасті у тероризмі за кримінальним законодавством України (с. 13 дис.). Необхідність визначення сутності та правової природи тероризму (ст. 258 КК України) в контексті спеціальних видів співучасті у тероризмі потребує уточнення здобувачем в процесі захисту дисертації;

4) Не можемо погодитися із пропозицією дисертанта щодо поширення криміналізації за деякі спеціальні види співучасті у тероризмі за рахунок зниження вікового цензу до 14-річного віку. Так, автор вказує, враховуючи санкції статей 258-1 – 258-5, можна зазначити, що такий вік кримінальної відповідальності необхідно встановити для злочину, передбаченого ст. 258-3 КК (с. 178-179 дис.). Стаття 258-3. Передбачає відповідальність за створення терористичної групи чи терористичної організації: «створення терористичної групи чи терористичної організації, керівництво такою групою чи організацією або участь у ній, а так само організаційне чи інше сприяння створенню або діяльності терористичної групи чи терористичної організації - караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна або без такої». Згідно КК особи, що вчинили злочини у віці від чотирнадцяти до шістнадцяти років, підлягають кримінальній відповідальності лише за певний виключний перелік злочинів (ч. 2 ст. 22 КК). Дисертант певною мірою непослідовний в цій частині оскільки у висновках до цього розділу й у висновках до роботи загалом не пропонує зміни до ч. 2 ст. 22 КК;

5) Певною мірою бракує переконливих аргументів пропозиції дисертанта щодо запровадження спеціального суб'єкта як кваліфікованої ознаки сприяння вчиненню терористичного акту вигляді «військовослужбовця». В дисертації зазначається, що «враховуючи підвищену суспільну небезпеку злочину сприяння вчиненню терористичного акту, вчиненого шляхом вербування, озброєння, навчання особи, вбачаємо за доцільне передбачити як кваліфікуючу ознаку вчинення даного злочинного діяння спеціальним суб'єктом – військовослужбовцем» (с. 180 дис.). В запропонованій новій редакції ч. 2 ст. 270-7 це виглядає наступним чином: «2. Ті самі дії, вчинені щодо кількох осіб або повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням свого службового становища або військовослужбовцем, - караються позбавленням

волі на строк від семи до дванадцяти років з конфіскацією майна або без такої». На наш погляд, така пропозиція порушує логіку і структуру Особливої частини КК, у якій військові злочини та їх суб'єкти виділені у самостійний розділ, а в ст. 401 КК зазначено, що військовими злочинами визнаються передбачені цим розділом злочини проти встановленого законодавством порядку несення або проходження військової служби, вчинені військовослужбовцями, а також військовозобов'язаними та резервістами під час проходження зборів. За відповідними статтями цього розділу несуть відповідальність військовослужбовці Збройних Сил України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Національної гвардії України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, а також інші особи, визначені законом;

б) Дисертант пропонує запровадити новий Розділ IX-1 «Терористичні злочини», у якому маємо спостерігати певну систему кримінально правових санкцій (с. 233- 239 дис.). В цій частині зауважимо, що більш коректним було б залишення видів та розмірів покарання, що загрожують за вчинення терористичних злочинів, поза межами запропонованого розділу. Оскільки в дисертації немає ґрунтовного дослідження кримінально правових санкцій як кримінально правового заходу реагування на вчинення досліджуваних злочинів та й завдання дослідження його не передбачають (с. 13 дис.). Тому вважаємо, що навіть залишення існуючих кримінально правових санкцій, а тим більше запровадження нових, потребує окремого дослідження у вигляді спеціального розділу або підрозділу дисертації;

7) Непослідовною виглядає позиція автора щодо визначення підстав, передумов та умов звільнення від кримінальної відповідальності за терористичні злочини. Так, дисертант вважає, що підставою звільнення особи від кримінальної відповідальності, відповідно до КК України, є певна, передбачена тією або іншою нормою КК, посткримінальна поведінка (щире каяття, повідомлення про злочин та інше). Умовами такого звільнення є дотримання певних умов (вчинення злочину вперше, добровільність повідомлення про вчинений злочин тощо) (с. 204 дис.). В той же час, на його думку, умовами звільнення від кримінальної відповідальності за вчинення терористичних злочинів є, зокрема, такі як: 1) здійснення дій щодо повідомлення правоохоронного органу про злочин добровільно; 2) здійснення таких дій до повідомлення про підозру у вчиненні злочину; 3) здійснення таких дій до притягнення до кримінальної відповідальності (ч. 4 ст. 258-5); 4) сприяння припиненню або 5) сприяння розкриттю злочину (ч. 6 ст. 258 КК); 6) сприяння іншим чином запобіганню злочину, який вона фінансувала або вчиненню якого сприяла; 7) відсутність діях винної особи складу іншого злочину (с. 224 дис.). З такою позицією погодитися складно, тому що одне й теж саме правове явище є одночасно підставою, передумовою та умовою звільнення від кримінальної відповідальності за терористичні злочини.

Утім, вищевказані окремі суперечливі та дискусійні положення та висновки не впливають на загальний високий науково-практичний рівень рецензованої дисертації О.Ю. Баличева «Спеціальні види співучасті у тероризмі за кримінальним законодавством України», **не піддають сумніву основні наукові результати, отримані дисертантом**, натомість можуть бути передумовами наукової дискусії в процесі захисту рецензованої дисертації.

Також було піддано рецензуванню положення, висновки і рекомендації, що викладені у шести одноособових наукових статтях (в співавторстві наукових статей немає), а саме: Проблеми кваліфікації та визначення понятійного апарату злочинів, передбачених статтями 258-4 та 258-5 КК України. Науковий вісник публічного та приватного права. Випуск 6. Том 4. Київ. 2017. С. 88-92; Злочини, передбачені статтями 258-4 та 258-5 КК України, як спеціальний вид співучасті у тероризмі. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2016. № 40. Том 3. С. 71-74; До проблеми кваліфікації злочину створення терористичної групи чи терористичної організації. Держава та регіони. Серія: Право. № 1 (63). С. 110-115; До проблеми кваліфікації злочину публічні заклики до вчинення терористичного акту. Держава та регіони. Серія: Право. № 2 (64). 2019. С. 79-84; До проблеми визначення сутності тероризму. Право та державне управління. № 2 (35) том 1. 2019. С. 132-139; До проблеми кваліфікації злочинів терористичної спрямованості. Право та державне управління. № 2 (35) том 2. 2019. С. 128-132.

Тема дисертації «Спеціальні види співучасті у тероризмі за кримінальним законодавством України» відповідає Примірному переліку та опису предметних напрямків дослідження в межах спеціальності 081 «Право», затвердженого наказом МОН № 1477 від 28.12.2018 р., в частині розділу 2.8 «Кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право». За оформленням вказана дисертація відповідає вимогам Наказу МОН України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та п.п. 9, 11 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. Автореферат дисертації (20 с.) повною мірою і коректно відображає зміст основних положень дисертації та відповідає вимогам п. 13 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р.

ВИСНОВОК :

Підсумовуючи вищевикладене, проходжу до загального висновку, що дисертація «Спеціальні види співучасті у тероризмі за кримінальним законодавством України» за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю і достовірністю, науковою і практичною значущістю отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих дисертантом наукових працях, а також за оформленням дисертації та автореферату відповідає вимогам, що встановлені у пп. 9, 11 «Порядку

присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24 липня 2013 р. Вона є кваліфікаційною науковою працею, виконаною здобувачем особисто у вигляді спеціально підготовленого рукопису, характеризується єдністю змісту, містить обґрунтовані теоретичні та практичні положення, що у сукупності вирішують наукове завдання кримінально-правової характеристики та кваліфікації терористичних злочинів як спеціальних видів співучасті у вчиненні терористичного акту або інших видів терористичної діяльності та засвідчує, що задекларована мета дослідження досягнута, а поставлені завдання здійснені.

Автор дисертації – Олег Юрієвич Баличев заслуговує присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук (доктора філософії) на підставі публічного захисту в спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 12.00.08 – кримінальне право та криминологія; кримінально-виконавче право. Юридичні науки (081 – Право).

Офіційний опонент:

професор кафедри публічного права
Інституту гуманітарних і соціальних наук
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»,
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України

П.В. Хряпінський

Підпис професора Хряпінського П.В. засвідчую:

вчений секретар Вченої ради
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»

О.А. Данилова